

Advies nr. 16/2020 van 21 februari 2020

Betreft: Adviesaanvraag over een Koninklijk besluit betreffende de beroepsopleiding van de accountants en van de belastingadviseurs (CO-A-2019-221)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikel 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de Minister van Economie, Mevrouw Nathalie Muylle, ontvangen op 20 december 2019;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 21 februari 2020 het volgend advies uit:

I. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Minister van Economie, Mevrouw Nathalie Muylle (hierna "de aanvrager") verzocht de Autoriteit op 20 december 2019 advies uit te brengen over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de beroepsopleiding van de accountants en van de belastingadviseurs (hierna "het Ontwerp").
2. Het Ontwerp, dat uitvoering geeft aan verschillende bepalingen van de wet van 17 maart 2019 betreffende het beroep van accountant en belastingadviseur (hierna "de wet van 17 maart 2019"), stelt de regels en procedures vast met betrekking tot de beroepsopleiding van accountants en belastingadviseurs. De Autoriteit bracht advies uit over het voorontwerp dat later de wet van 17 maart 2019 is geworden¹.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

3. Het verzoek om advies heeft betrekking op twee specifieke bepalingen van het Ontwerp: artikel 3, § 2, en artikel 9, § 2.

A. ARTIKEL 3, §2, VAN HET ONTWERP

4. De wet van 17 maart 2019 richt een Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants (IBA) op met onder meer als opdracht het toezien op de toegang tot het beroep van gecertificeerd accountant en gecertificeerd belastingadviseur door te voorzien in een toelatingsexamen en een stage, alsook van een bekwaamheidsexamen.
5. Het artikel 3, §2 van het Ontwerp bepaalt "*Het Instituut legt elk formulier dat het ter beschikking stelt in het kader van de beroepsopleiding en dat persoonsgegevens bevat, voorafgaand voor aan de Gegevensbeschermingsautoriteit. Het Instituut informeert de Gegevensbeschermingsautoriteit over elke wijziging van die formulieren die een impact heeft op de behandeling van persoonsgegevens*".
6. Artikel 36.4 van de WOG, gelezen in samenhang met artikel 3.4 van de AVG, bepaalt immers dat de Autoriteit advies uitbrengt over ontwerpen (of voorstellen) van wettelijke of reglementaire bepalingen betreffende de verwerking van persoonsgegevens of over kwesties van algemene strekking die door een regering of een parlement aan de orde worden gesteld. De Autoriteit is derhalve niet bevoegd om in andere omstandigheden advies uit te brengen en de Koning is niet bevoegd om de aan de Autoriteit verleende bevoegdheden te wijzigen.

---

¹ GBA, Advies nr. 140/2018 van 19 december 2018.

7. Overeenkomstig de in artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het EVRM bepaalde beginselen inzake voorspelbaarheid en wettigheid moet de aanvrager, in plaats van het voorafgaande systematische advies van de Autoriteit te verlangen, nagaan of de huidige regels het gemakkelijk maken te bepalen welke relevante en noodzakelijke gegevens met behulp van de formulieren in kwestie kunnen worden verzameld. Zo niet, moet de lijst van deze gegevens in het ontwerp van KB worden opgenomen op een wijze die in overeenstemming is met het beginsel van de minimale gegevensverwerking zoals vereist in artikel 5.1.c van de AVG.
8. Voorts merkt de Autoriteit op dat de gegevensverzamelingsformulieren een goed communicatiekanaal vormen dat het Instituut kan gebruiken om de kandidaat-stagiair alle informatie te verstrekken die het overeenkomstig artikel 13 van de AVG moet verstrekken. Deze gegevens moeten worden opgenomen: de naam en het adres van de verwerkingsverantwoordelijke, de contactgegevens van de functionaris voor gegevensbescherming, de doeleinden van de gegevensverzameling en de rechtsgrondslag van de verwerking waarvoor de gegevens zijn bestemd, de ontvangers of categorieën ontvangers van de gegevens, het bestaan van de verschillende rechten die door de AVG aan de betrokkenen zijn toegekend (met inbegrip van het recht op toegang en rectificatie), het al dan niet verplichte karakter van de mededeling van gegevens en de gevolgen van het niet verstrekken van gegevens, de bewaartermijn van de verzamelde persoonsgegevens of de criteria aan de hand waarvan deze worden bepaald, het recht om een klacht in te dienen bij de GBA en, indien van toepassing, het bestaan van geautomatiseerde besluitvorming (met inbegrip van profilering, zoals bedoeld in artikel 22 van de AVG) en informatie over de achterliggende logica ervan en het belang en de verwachte gevolgen van een dergelijke geautomatiseerde besluitvorming voor de betrokkenen.

B. ARTIKEL 9, §2 VAN HET ONTWERP

9. Artikel 9 bepaalt de voorwaarden waaronder een persoon kan deelnemen aan het toelatingsexamen voorafgaand aan de stageperiode. Om aan dit examen te kunnen deelnemen, moet de kandidaat-stagiair uiterlijk 3 maanden voor de datum van het toelatingsexamen schriftelijk of elektronisch een inschrijvingsdossier naar het Instituut sturen. Artikel 9, §2 bepaalt dat het inschrijvingsdossier het volgende bevat:

« 1° het inschrijvingsformulier dat het Instituut op zijn website ter beschikking stelt;

2° het rijksregisternummer of bij gebrek daaraan het identificatienummer in de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid;

3° een uittreksel uit het strafregister, niet ouder dan drie maanden, voor zover het Instituut hierover niet beschikt;

4° een kopie van de diploma's of titels van de kandidaat;

5° in voorkomend geval, het individueel aanvraagdossier voor vrijstellingen van opleidingsonderdelen, bedoeld in artikel 13;

6° in voorkomend geval, een exemplaar van de stageovereenkomst(-en), gedagtekend en ondertekend door beide partijen;

7° het bewijs van betaling van de inschrijvingskosten en de kosten voor deelname aan het toelatingsexamen. »

10. Om te voldoen aan de vereiste van duidelijkheid, nauwkeurigheid en voorspelbaarheid van de norm, is de Autoriteit van mening dat de aanvrager de volgende wijzigingen moet aanbrengen in Ontwerp:

a) Voor wat het doeleinde betreft:

11. Uit de structuur van de regelgeving inzake de beroepen van accountant en belastingadviseur kan worden afgeleid dat het doel van het verzamelen en verwerken van gegevens in het kader van de administratieve inschrijving voor het toelatingsexamen erin bestaat om na te gaan of de kandidaten-stagiairs voldoen aan de voorwaarden die nodig zijn om deze gereguleerde beroepen te kunnen uitoefenen. Hoewel een dergelijk doel gerechtvaardigd en welbepaald is, is het onvoldoende uitdrukkelijk omschreven, en komt het niet tegemoet aan het vereiste van artikel 5.1.b), van de AVG, dat vereist dat het doel van een verwerking **welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is**. Bovendien vereist artikel 6.3 van de AVG dat het doel van de verwerking in de reglementering wordt gedefinieerd wanneer de verwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van een taak van algemeen belang", zoals hier het geval is.

12. De Autoriteit verzoekt de aanvrager om in het Ontwerp het doel van de gegevensverzameling in het kader van de administratieve inschrijving van kandidaat-stagiairs te specificeren.

b) De verzamelde gegevens

13. Overeenkomstig artikel 5.1.c) AVG moeten persoonsgegevens "*toereikend zijn, ter zake dienend en beperkt tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt (minimale gegevensverwerking)*".

i) Voor wat de gegevens betreft die via het inschrijvingsformulier worden verzameld

14. De Autoriteit benadrukt dat het Instituut het formulier alleen zal kunnen gebruiken om toereikende, ter zake dienende gegevens te verzamelen die beperkt blijven tot wat nodig is voor het nagestreefde doel, namelijk - zo lijkt het - ervoor te zorgen dat de kandidaat-stagiair voldoet aan de noodzakelijke

voorwaarden om de gereguleerde beroepen van accountant en belastingadviseur te kunnen uitoefenen.

ii) Wat betreft het uittreksel uit het strafregister dat niet verder teruggaat dan drie maanden

15. Artikel 10 § 1, 4° van de wet van 17 maart 2019 bepaalt dat een persoon het beroep van accountant of belastingadviseur alleen mag uitoefenen als hij "*geen zelfs voorwaardelijke gevangenisstraf van ten minste drie maanden hebben opgelopen voor een van de misdrijven vermeld in artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 waarbij aan bepaalde veroordeelden en aan de gefailleerden verbod wordt opgelegd bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen en waarbij aan de ondernemingsrechtbanken de bevoegdheid wordt toegekend dergelijk verbod op te leggen, voor een inbreuk op de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven, voor een inbreuk op het Wetboek van vennootschappen, het Wetboek van economisch recht, boek III, titel 3, hoofdstuk 2 en zijn uitvoeringsbesluiten, of op de fiscale wetgeving*".

16. De Autoriteit gaat ervan uit dat het Ontwerp vereist dat de kandidaat-stagiairs het Instituut een uittreksel uit hun strafregister bezorgen, zodat ze kan nagaan of de kandidaat-stagiairs niet veroordeeld zijn tot een gevangenisstraf, ook al is die voorwaardelijk, van ten minste drie maanden voor een van de in artikel 10, § 1, 4°, van de wet van 17 maart 2019 bedoelde misdrijven. De Autoriteit benadrukt dat, overeenkomstig het beginsel van de minimale gegevensverwerking, in het Ontwerp moet worden bepaald dat het uittreksel uit het strafregister beperkt moet blijven tot eventuele gevangenisstraffen die voor deze misdrijven zijn opgelegd, en geen andere informatie mag bevatten die niet strikt noodzakelijk is om de naleving van de door artikel 10, § 1, 4° van de wet van 17 maart 2019 opgelegde voorwaarde te waarborgen. Indien nodig zal van het centraal strafregister gevraagd worden dat deze een specifiek uittreksel uit het strafregister aanmaakt dat enkel de nodige informatie bevat.

17. Bovendien benadrukt de Autoriteit voor de volledigheid dat het de voorkeur verdient dat het Instituut de authentieke bron raadpleegt, dat wil zeggen het centraal strafregister. De in een authentieke bron beschikbare informatie moet daar worden geraadpleegd en mag niet onnodig worden gedupliceerd of opgevraagd bij de betrokken persoon. Met het oog op de doeltreffendheid en de eerbiediging van het beginsel van de minimale gegevensverwerking, zou het centraal strafregister een toepassing kunnen ontwikkelen die door "ja" of door "nee" een antwoord geeft op de vraag of de betrokkene veroordeeld is tot een gevangenisstraf, ook al is deze voorwaardelijk, van ten minste drie maanden voor een van de in artikel 10, § 1, 4°, van de wet van 17 maart 2019 bedoelde misdrijven.

18. Tot slot vestigt de Autoriteit de aandacht op de minimale veiligheidseisen van artikel 10 § 2, van de WVG die moeten worden nageleefd door de verwerkingsverantwoordelijken van persoonsgegevens in verband met strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten.

iii) Voor wat betreft de kopie van het diploma of de titel van de kandidaat

19. Artikel 10, §1, 5° van de wet van 17 maart 2019 bepaalt dat een persoon slechts het beroep van accountant of belastingadviseur kan uitoefenen als hij in het bezit is van een diploma of een titel, bedoeld in artikel 12;
20. De Autoriteit gaat ervan uit dat het Ontwerp de kandidaat-stagiairs verzoekt het Instituut een kopie van "hun diploma's of titels" te bezorgen, zodat het kan nagaan of deze kandidaat-stagiairs daadwerkelijk het diploma of de titel hebben die door artikel 12 van de wet wordt vereist. De Autoriteit benadrukt dat, in overeenstemming met het beginsel van de minimale gegevensverwerking, in het Ontwerp moet worden gespecificeerd dat de kandidaat-stagiairs alleen kopieën van het (de) diploma('s) of de titel(s), zoals vereist in artikel 12 van de wet, moeten overleggen, en niet van andere diploma's of andere titels.

c) Voor wat betreft de bewaartermijn van de gegevens

21. De Autoriteit merkt op dat het Ontwerp momenteel geen enkele aanwijzing bevat over de termijn(en) voor het bewaren van gegevens die zijn verzameld en verwerkt in het kader van de beroepsopleiding van accountants en belastingadviseurs. Overeenkomstig het beginsel van artikel 5.1.e) van de AVG verzoekt de Autoriteit de aanvrager voor elke categorie verwerkte persoonsgegevens een bewaartermijn of ten minste criteria ter bepaling van die termijn aan te geven en deze termijn te rechtvaardigen in het licht van het doel waarvoor de gegevens worden verwerkt.

OM DIE REDENEN,

De Autoriteit is van mening dat de aanvrager de volgende wijzigingen moet aanbrengen in het Ontwerp:

- Schrapen van de verplichting voor het Instituut om aan de Autoriteit elk formulier dat het ter beschikking stelt in het kader van de beroepsopleiding en dat persoonsgegevens bevat, voorafgaand aan haar voor te leggen (punten 6-7)

- In het Ontwerp het nagestreefde doeleinde nader omschrijven van de gegevensinzameling in het kader van de administratieve inschrijving van de kandidaten-stagiairs (punten 11-12)
- Het gevraagde uittreksel uit het strafregister beperken tot eventuele gevangenisstraffen die zijn uitgesproken voor de in artikel 10, § 1, 4° van de wet van 17 maart 2019 bedoelde misdrijven (punt 16).
- Alleen de mededeling van een kopie van het (de) diploma('s) of de titel(s) zoals vereist in artikel 12 van de wet (en niet van de diploma's in het algemeen) vereisen (punt 20).
- Voor elke categorie verwerkte persoonsgegevens een bewaartermijn, of ten minste criteria voor het bepalen van die termijn, vaststellen en deze termijn rechtvaardigen in het licht van het doel waarvoor de gegevens worden verwerkt (punt 21).

De Autoriteit vestigt de aandacht op de volgende elementen:

- De aanvrager moet nagaan of de huidige regelgeving het gemakkelijk maakt te bepalen welke relevante en noodzakelijke gegevens kunnen worden verzameld door middel van formulier(en) in het kader van de beroepsopleiding. Indien dit niet het geval is, zal de aanvrager in het Ontwerp aangeven welke deze gegevens zijn (punt 7).
- De formulieren voor het verzamelen van gegevens zijn een goed communicatiekanaal dat het Instituut kan gebruiken om de kandidaten-stagiairs alle informatie te verstrekken die het hen overeenkomstig artikel 13 van de AVG moet verstrekken (zie punt 8).
- Het Instituut zal enkel via het in artikel 9 § 2, van het Ontwerp genoemde formulier toereikende, ter zake dienende gegevens die beperkt blijven tot wat nodig is, voor het nagestreefde doel, verzamelen, namelijk - zo lijkt het - er zich van verzekeren dat de kandidaat-stagiair voldoet aan de noodzakelijke voorwaarden om de gereguleerde beroepen van accountant en belastingadviseur te kunnen uitoefenen (punt 14).

(get.) Alexandra Jaspar
Directeur van het Kenniscentrum